

SAMENVATTING IMPACTRAPPORT

BOUW KERNCENTRALES BORSSELE

Lasten en lusten in balans

Lees het volledige impactrapport:

Ga naar [www.zeeland.nl/
energie-en-klimaat/kernenergie](http://www.zeeland.nl/energie-en-klimaat/kernenergie)

of scan de QR-code:

Wat betekent de komst van kerncentrales voor de directe omgeving en de regio?

De gemeente Borsele en de Provincie Zeeland willen dat, als het Rijk besluit om de kerncentrales in Borssele te bouwen, dit met zo min mogelijk overlast gebeurt en bovendien positief bijdraagt aan de gemeenschap, de natuur, het landschap, de economie en het milieu. Om die reden stelden ze al de *Borsele voorwaarden* en de *Zeeuwse voorwaarden* op. Deze voorwaarden en kansen willen ze nu verder aanvullen en aanscherpen. Daarom gaven ze HZ University of Applied Sciences en adviesbureau Lysias opdracht om een goed onderbouwde inschatting te maken van de impact van (de bouw van) de kerncentrales op de directe omgeving en de bredere regio.

Opzet onderzoek

HZ en Lysias gingen aan de slag om de gevolgen van de bouw van kerncentrales in Borssele te analyseren. Hierbij keken ze naar:

- de invloed op de inwoners en bedrijven in de directe omgeving en de rest van Zeeland;
- maatregelen om negatieve effecten te verminderen en positieve effecten te versterken;
- een goede basis voor een nulmeting en monitoringsprogramma.

Het onderzoek is een combinatie van documentstudies, analyse van bestaande data, gesprekken met specialisten, betrokkenen bij de bouw van vergelijkbare kerncentrales in andere landen en organisaties en inwoners uit de regio. Het onderzoek is uitgevoerd rekening houdend met alle energieprojecten die spelen en mogelijk gaan spelen in de regio.

Conclusie onderzoek

HZ en Lysias concluderen dat de bouw van nieuwe kerncentrales in Borssele een megaproject is dat zowel kansen als uitdagingen met zich meebrengt. De verwachte positieve impact en de mogelijkheden om meerwaarde te realiseren, hebben met name betrekking op het economisch domein van de regio. Terwijl de gevolgen voor het sociaal-maatschappelijke en fysieke domein meer nadelig zijn voor de directe omgeving van de bouwlocatie. Door tijdige en doordachte maatregelen te nemen, is het mogelijk lasten en lusten met elkaar in balans te brengen en een positieve nalatenschap voor de inwoners van Borsele en Zeeland te realiseren. Dit vereist een structureel partnerschap tussen de betrokken overheden, duurzame investeringen en het organiseren van uitvoeringskracht.

De verwachte effecten van de bouw en de aanbevelingen van de onderzoekers zijn op de volgende pagina's samengevat. Voor meer gedetailleerde informatie en nadere toelichting op de aanbevelingen nodigen we u uit het [*volledige rapport*](#) te lezen.

Wat wordt met dit impactrapport gedaan?

Het impactrapport is een levend document. Er komen volgende versies als nieuwe informatie en uitkomsten van andere onderzoeken hier aanleiding toe geven. De Provincie en de gemeente gebruiken de informatie in de gesprekken met het Rijk over een Rijk-Regiopakket. Dit is een pakket met maatregelen om de impact van de bouw te beperken en in te spelen op kansen voor de regio als het Rijk besluit om de kerncentrales in Borssele te bouwen.

¹ Het impactrapport richt zich op de mogelijke bouw van kerncentrales in Borssele. Toch bevat het rapport elementen die ook waardevol kunnen zijn voor de regio als geheel ongeacht de vestigingslocatie in Zeeland.

² Deze samenvatting van het impactrapport (versie 1.0) is samengesteld door de gemeente Borsele en de Provincie Zeeland. De teksten in deze samenvatting zijn hier en daar vereenvoudigd of ingekort ten opzichte van de teksten in het rapport.

Verwachte economische impact van (de bouw van) kerncentrales in Borssele

De komst van twee nieuwe kerncentrales heeft grote gevolgen voor de economie en werkgelegenheid in Zeeland. Denk aan circa 8.000 tijdelijke banen (inschatting piek) gedurende de bouwperiode, die naar verwachting zo'n 10-15 jaar duurt. Denk hierbij aan technisch personeel in onder andere de bouw en elektrotechniek, maar ook aan ondersteunende functies zoals in de catering, schoonmaak en beveiliging. Lokale bedrijven krijgen kansen, maar zullen moeten investeren in onder andere certificeringen voor nucleaire bouw. Het opleiden van geschikt personeel kan een impuls geven aan het onderwijs. Na de bouw gaat het om ongeveer 1.000 vaste banen in de kerncentrales.

AANBEVELINGEN

Versterken positieve impact

- **Realiseer een positieve nalatenschap voor Borsele en Zeeland**
 - o Investeer in de leefkwaliteit, infrastructuur, economie en het onderwijs.
 - o Vergroot de aantrekkingskracht van de regio, door Zeeland te profileren als een groene, duurzame en gezonde provincie.
- **Start een ondersteuningsprogramma voor het voorbereiden van lokale bedrijven**
 - o Ondersteun bij certificering en complexe contracten.
- **Versterk het vestigingsklimaat voor bedrijven**
 - o Investeer in de infrastructuur (wegen en spoorwegen), de bereikbaarheid en zorg voor voldoende stroom.
 - o Intensiveer en versnel de inzet om te investeren in (technisch) onderwijs en het uitvoeren van de onderwijsagenda.
- **Ontwikkel een strategie voor alle opgaven in de energietransitie**
 - o Kijk naar benodigde mensen en vaardigheden.
 - o Ontwikkel een fonds voor lokale bedrijven, waarbij milieuwinst voorop staat.

Verminderen negatieve impact

- **Kom inwoners die de meeste overlast ervaren ruimhartig tegemoet**
 - o Verduurzaam woningen en zorg voor compensatie bij overlast.
 - o Laat inwoners meeprofiteren van ontwikkelingen in de regio, bijv. een warmtenet.
 - o Blijf in de komende periode met inwoners in gesprek over zorgen en behoeften.
- **Bespreek met havenbedrijf North Sea Port en bedrijven in het Sloegebied de mogelijkheden**
 - o Bespreek gewenste maatregelen om negatieve gevolgen te beperken en kansen te benutten.

VERWACHTE EFFECTEN

voor de directe omgeving/regio

Impact

- Inwoners en bedrijven in de directe nabijheid van de bouwlocatie zullen de meeste hinder ondervinden van de bouwwerkzaamheden.

Werken en leren

- Het regionale onderwijs kan een impuls krijgen door de toename van de vraag naar geschoold personeel en trainingen.
- Meer banen in technische sectoren, maar ook in aanverwante beroepen.
- Er kunnen personeelstekorten en oplopende bedrijfskosten voor werkgevers ontstaan door krapte op de arbeidsmarkt.

Welvaart

- De koopkracht kan toenemen door hogere salarissen.
- Ondernemingen betrokken bij de bouw kunnen nieuwe kansen krijgen.
- Een deel van de financiële investering kan 'weglekken' naar buiten de regio.
- Na de bouwfase kan werkloosheid toenemen door de afname van werkgelegenheid.
- Het vestigingsklimaat voor bedrijven kan na de bouw verbeteren door een betere infrastructuur, wat bedrijven kan aantrekken.

Verwachte sociaalmaatschappelijke impact van (de bouw van) kerncentrales in Borssele

De komst van nieuwe kerncentrales zorgt voor een toestroom van (internationale) arbeidskrachten. Bij de bouw van kerncentrales in Engeland (Hinkley Point C en Sizewell C) komt 64 procent van buiten de regio. De vraag naar (huur)woningen en verblijfsaccommodaties in Zeeland zal hierdoor stijgen. Deze arbeidskrachten kiezen vaak voor steden en grotere dorpen dichtbij de bouwlocatie. Denk aan steden als Vlissingen, Oost-Souburg, Middelburg, Terneuzen en Goes en grotere dorpen als Heinkenszand, Arnemuiden en 's-Gravenpolder. Nieuwe inwoners kunnen een impuls geven aan het in stand houden van voor zieningen. Tegelijkertijd betekenen ze een extra belasting voor de zorgsector. Ook zal het verkeer rond de bouwlocatie toenemen door woon-werk verkeer en bouwverkeer. Bij Hinkley Point C en Sizewell C wordt het woon-werkverkeer beperkt door campussen naast de bouw locatie, P&R-terreinen op ongeveer 15 kilometer van de bouwplaats en vervoer met bussen.

AANBEVELINGEN

Versterken positieve impact

- **Richt een structureel partnerschap in tussen de betrokken overheden**
 - o Organiseer de samenwerking met maatschappelijke organisaties, het onderwijs, het bedrijfsleven, de bouwers en andere relevante partijen.
 - o Waarborg duurzame investeringen in de regio.

Verminderen negatieve impact

- **Ontwikkel een programma voor het huisvestingsvraagstuk**
 - o Organiseer regionale afstemming.
- **Creëer voorzieningen voor zorg en onderwijs**
 - o Waar mogelijk op of nabij het bouwterrein.
- **Anticipeer op onzekerheden in de planning van het bouwproces**
 - o Houd rekening met de mogelijkheid dat de uitvoering langer duurt dan gepland.
 - o Bedenk wat de mogelijke impact is van vertragingen en hoe negatieve gevolgen daarvan tijdig kunnen worden verminderd.
- **Besteed voortdurend aandacht aan informatie-uitwisseling en participatie met direct omwonenden en bedrijven**

VERWACHTE EFFECTEN

voor de directe omgeving/regio

Wonen

- Inwoners kunnen hun woonomgeving als minder prettig ervaren door meer verkeer, langere reistijden en minder rust in de omgeving.
- Meer nieuwe inwoners kunnen ervoor zorgen dat voorzieningen in kleine dorpen, zoals winkels en scholen, blijven bestaan.
- Na de bouw van de kerncentrales vertrekt tijdelijk personeel. Dan kunnen huizen leeg komen te staan, voorzieningen wegvallen en huizenprijzen dalen.
- Investeren in wegen en openbaar vervoer kan Zeeland beter bereikbaar maken en aantrekkelijker maken om te wonen en werken.

Samenleving

- Veel nieuwe inwoners kunnen zorgen voor problemen op de woningmarkt. Ook kunnen er culturele botsingen ontstaan.
- Als arbeidskrachten na de bouw in Zeeland blijven wonen, kan dit bijdragen aan sterkere kernen.

Veiligheid

- De komst van arbeidskrachten kan leiden tot meer (kleine) delicten en drukte op de weg. Dit kan de veiligheid of gevoelens van onveiligheid beïnvloeden.

Gezondheid

- De toenemende vraag naar zorg kan leiden tot een daling in de zorgkwaliteit door een tekort aan zorgmedewerkers, langere wachttijden en vertraagde ambulances.
- Meer verkeer vergroot de kans op ongelukken en kan de gezondheid van bewoners langs drukke wegen schaden.

Verwachte fysieke impact van (de bouw van) kerncentrales in Borssele

De bouw zal overlast tot gevolg hebben voor omwonenden en de natuur. Denk aan een toename van verkeersbewegingen en hinder van geluid, trillingen en (fijn)stof. De bouw van de nieuwe kerncentrales verandert het landschap in de directe omgeving door de omvang van de gebouwen, infrastructurele aanpassingen en de optelsom van de effecten van andere energieprojecten. Ook is sprake van een verhoogd veiligheidsrisico. De bouw en exploitatie van de kerncentrales kan de natuurlijke omgeving verstoren, bijvoorbeeld door het verdwijnen of doorkruisen van leefgebieden van planten en dieren, en door emissies. Voor de impact op de fysieke leefomgeving, wordt het gebied met een straal van 8 kilometer rond de bouwlocatie gezien als gebied dat de meeste impact ondervindt.

AANBEVELINGEN

Versterken positieve impact

- **Ontwikkel een integrale landschapsvisie en investeringsprogramma**
 - Benut eerder gemaakte visies en de nieuwe visie voor de Sloerand voor de te ontwikkelen integrale landschapsvisie.
 - Neem de gebiedskwaliteiten als uitgangspunt en bewaak de cultuurhistorie.
 - Betrek het College van Rijksadviseurs.
 - Koppel een investeringsprogramma aan de landschapsvisie.

Verminderen negatieve impact

- **Tref maatregelen om de overlast van het bouwverkeer te beperken**
 - Waarborg de verkeersveiligheid.
 - Sluit aan bij de nieuwe regionale mobiliteitsstrategie.
- **Breng in beeld over welke onderwerpen afspraken nodig zijn in aanbestedingsvoorwaarden en vergunningverlening**
 - Betrek bij de onderhandelingen de lokale kennis van het gebied over de bedrijvigheid, de omgeving, de arbeidsmarkt en voorzieningen.
- **Stel een crisisteam samen om snel en adequaat te kunnen handelen wanneer er iets misgaat**
 - Ga in gesprek met Veiligheidsregio Zeeland over de aandachtspunten die zij signaleren.
 - Breng evacuatiemogelijkheden en -routes in kaart.
- **Anticipeer op onzekerheden in de planning van het bouwproces**
 - Houd rekening met de mogelijkheid dat de uitvoering langer duurt dan gepland.
 - Bedenk wat de mogelijke impact is van vertragingen en hoe negatieve gevolgen daarvan tijdig kunnen worden verminderd.

VERWACHTE EFFECTEN

voor de directe omgeving/regio

Milieu

- De uitstoot van broeikasgassen en fijnstof kan toenemen.
- Groene elementen kunnen uit het landschap verdwijnen met mogelijke negatieve gevolgen voor de biodiversiteit.
- Grondwater wordt aan de bodem onttrokken met (tijdelijke) gevolgen voor de grondwaterstand en de mate van verzilting.

Wonen

- Het woongenot kan dalen door lawaai, stof, verkeersdrukte en verstoring van het landschap.
- Na de bouw kan het woongenot herstellen, als er wordt geïnvesteerd in bijvoorbeeld blijvende infrastructurele verbeteringen en groen.
- De activiteiten tijdens de bouw kunnen leiden tot trillingen en daarmee tot schade aan bestaande gebouwen en infrastructuur.

Gezondheid

- De bouw kan negatieve gezondheidseffecten hebben door hinder, overlast en mogelijke schadelijke emissies naar water, lucht en bodem.

Veiligheid

- Het gevoel van onveiligheid kan toenemen door zorgen over de aanwezigheid van kerncentrales in combinatie met bedrijven die aardolie verwerken en vloeibare gassen opslaan.